

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 17.4.2008
KOM(2008) 199 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Valmistades ette Euroopa digitaalset tulevikku
i2010 vahekokkuvõte**

{SEK (2008) 470}

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	3
2.	i2010 vahekokkuvõte	4
3.	Tulevaste võrkude ja Internetiga seotud ülesanne	4
4.	Tõeliselt ühtse turu suunas – IKT panus	6
5.	Konkurentsivõime suurendamine innovatsiooni ja teadustegevuse teel.....	8
6.	Vajadus arendada digitaalse keskkonna kasutajatele suunatud pikaajalist poliitika kava	10
7.	Kokkuvõte	12

1. SISSEJUHATUS

Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (edaspidi „IKT”) on jätkuvalt majandusliku ja sotsiaalse kaasajastamise peamine soodustaja. Praegu on 20 % ELi ettevõtjate investeeringutest suunatud IKTsse ja kõnealune sektor hõlmab 26 % kogu teaduskulutustest. Lisaks sellele on 60 % peamistest avalikest teenustest praegu täielikult kättesaadavad Internetis ja enam kui pool ELi kodanikest kasutab Interneti korrapäraselt¹.

1. juunil 2005 käivitatud i2010² strateegia oli esimene sidus poliitikaraamistik ühtlustuvate telekommunikatsiooni ja meediateenuste

ajajärgul. Viimase kolme aasta jooksul on tehtud suuri edusamme. Suuremate saavutuste kirjeldamiseks piisab järgmistest näidetest: kehtestatud on audiovisuaalseid meediateenuseid käsitlev uus õiguslik raamistik; esitatud on ettepanekud elektroonilist sidet reguleeriva raamistiku reformimiseks;³ kehtestatud on reguleeriv raamistik mobiiltelefonide piiriülese

i2010 strateegia eesmärk on 1) luua Euroopa **inforuum**, st digitaalse majanduse tõeliselt ühtne turg, et täielikult kasutada Euroopa 500 miljoni tarbijaga turul saavutatavat mastaabisäästu; 2) soodustada **innovatsiooni ja investeeringuid IKT teadustegevusse**, võttes arvesse, et IKT on majanduskasvu peamine soodustaja; ja 3) soodustada **kaasatust, avalikke teenuseid ja elukvaliteeti**, st laiendada kaasatuse ja elukvaliteediga seotud euroopalikke väärtusi infoühiskonna valdkonda.

kasutamise ühtse turu loomiseks; arutlusel on algatused Interneti-põhise infosisu arendamiseks;⁴ käivitatud on uued algatused teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamiseks (seitsmes teadustegevuse raamprogramm ning konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammi raames info- ja kommunikatsioonitehnoloogia poliitika toetusprogramm); hiljuti on käivitatud murrangulised avaliku ja erasektori partnerlusprojektid (ühised tehnoloogiaalgatused); ning ettevalmistamisel on uued e-kaasatuse algatused⁵.

Euroopa on maailmas juhtival kohal digitaalse majanduse arendamise valdkonnas. Euroopa lairibaturul, mis hõlmab 90 miljonit lairibaühendust, on rohkem kasutajaid kui mis tahes muus majanduspiirkonnas, ning pool Euroopa kodanikest kasutab Interneti korrapäraselt. Mõned liikmesriigid on maailmas juhtival kohal lairibaühenduste kasutuselevõtu, mobiilside kasutuse ja andmeside osas. Samas on arengulõhed liikmesriikide vahel märkimisväärsed ja võrreldes muude tööstuspiirkondadega investeeritakse Euroopas vähe, kusjuures konkurents Hiina, India ning Euroopa vahel kasvab. Seepärast on algatusega i2010 kehtestatud poliitilist raamistikku vaja rohkem kui kunagi varem. Kuid kas on vaja i2010 raamistikku enne selle kehtivuse lõppu kohandada?

2. i2010 VAHEKOKKUVÕTE

Lissaboni strateegia praeguse hinnangu⁶ kohaselt hakkavad struktuurireformid vilja kandma, kuid majanduskeskkond on killustatud. Selline üldine olukord kehtib ka infoühiskonna puhul.

¹ Teave kõigi esitatud näitajate kohta (kui ei ole täpsustatud teisiti) on kättesaadav komisjoni talituste töödokumentides, mis on lisatud käesolevale teatisele.

² <http://ec.europa.eu/i2010>.

³ http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommtomorrow/index_en.htm.

⁴ KOM(2007) 836, http://ec.europa.eu/avpolicy/other_actions/content_online/index_en.htm.

⁵ KOM(2007) 694, http://ec.europa.eu/information_society/activities/einclusion/index_en.htm.

⁶ KOM(2007) 803, http://ec.europa.eu/growthandjobs/european-dimension/200712-annual-progress-report/index_en.htm.

Kuigi Lissaboni strateegia 2007. aasta aruandes kinnitatakse IKT-d hõlmavate struktuurireformide olulisust ning pooled liikmesriikidest on tõhustanud oma teadus- ja arendustegevuse ning IKT poliitikat, jäävad mitmed ELi liikmesriigid IKT arendamisel teistest maha.

Komisjon vaatas 2007. aastal läbi i2020 strateegia, võttes arvesse praeguseid prioriteete majanduskasvu ja tööhõive tagamise raames. Lissaboni strateegia hinnangus, ühtse turu ülevaates,⁷ innovatsiooni tegevuskava⁸ rakendamisel ja ühenduse tarbijaõigustiku⁹ läbivaatamisel on rõhutatud IKT olulisust. Euroopa konkurentsivõime ja IKT kasutuselevõtu seisukohast on strateegilise tähtsusega järgmised ülesanded.

- Euroopa on olnud edukas võrgupõhise majanduse arendamisel, kuid vaja on kiirendada üleminekut järgmise põlvkonna võrkudele ja samas jätkata jõupingutusi digitaalse lõhe ületamiseks.
- Euroopa peaks paremini kasutama oma suurimat majanduslikku eelist – arenenud riikide suurimat tarbijaturgu. Hoolimata Interneti ülemaailmsest levikust tuleb siiski võtta täiendavaid meetmeid digitaalse majanduse ühtse turu loomiseks.
- Enamikus liikmesriikides on IKT teaduskulutused seatud eesmärkidest väiksemad. Suuremaid jõupingutusi on vaja, et koondada ressursse teadustegevuse ja innovatsiooni koordineerimise teel.
- Kuna Internet tungib igapäevaellu, muutuvad sellega ka kodanike ootused ja kartused infoühiskonna osas. Tuleb arendada kaitsemeetmeid, mis on kooskõlas tehnoloogia ja turu arenguga, ning samas kasutada avaraid võimalusi, mida pakuvad Interneti-põhised sotsiaalsed ja majanduslikud tegevused.

Käesolevas teatises esitatakse konkreetsete ettepanekud algatuse i2010 läbivaatamiseks, et tulla toime kõnealuste ülesannetega, soodustades konkurentsivõimet ja IKT kasutuselevõttu Euroopas.

3. TULEVASTE VÕRKUDE JA INTERNETIGA SEOTUD ÜLESANNE

Digitaalne ühtlustumine on praeguseks tegelikkus ja Internet on oluline vahend majanduses ja meie igapäevaelus. Lairibaühendus on muutumas ühenduvuse standardvormiks. Interneti-põhine infosisu areneb kiiresti, peamiselt uues ja kasutaja loodud sisualas.

Euroopa lairibaturg areneb kiiresti ja turu maht ületab juba Ameerika Ühendriikide turu mahtu. 2008. aasta jaanuariks kasutas lairibaühendust 20 % elanikkonnast, mis on kolm korda rohkem kui ELi laienemisel 2004. aastal, kusjuures Taani, Soome ja Madalmaad on lairibaühenduste kasutamise tiheduselt maailmas esimeste seas. Samas on näha mõningaid väsimuse märke: kasutamise kasv on aeglustumas ning liikmesriikide vahel suurenevad lõhed lairibaühenduse kasutuselevõtu, kiiruse, hinna ja ulatuse osas. Ribalaiuse nõudeid kohandatakse ja kuigi ühenduse kiirus suureneb samavõrd kui Ameerika Ühendriikides, on üleminek kiirele lairibaühendusele ELis aeglane.

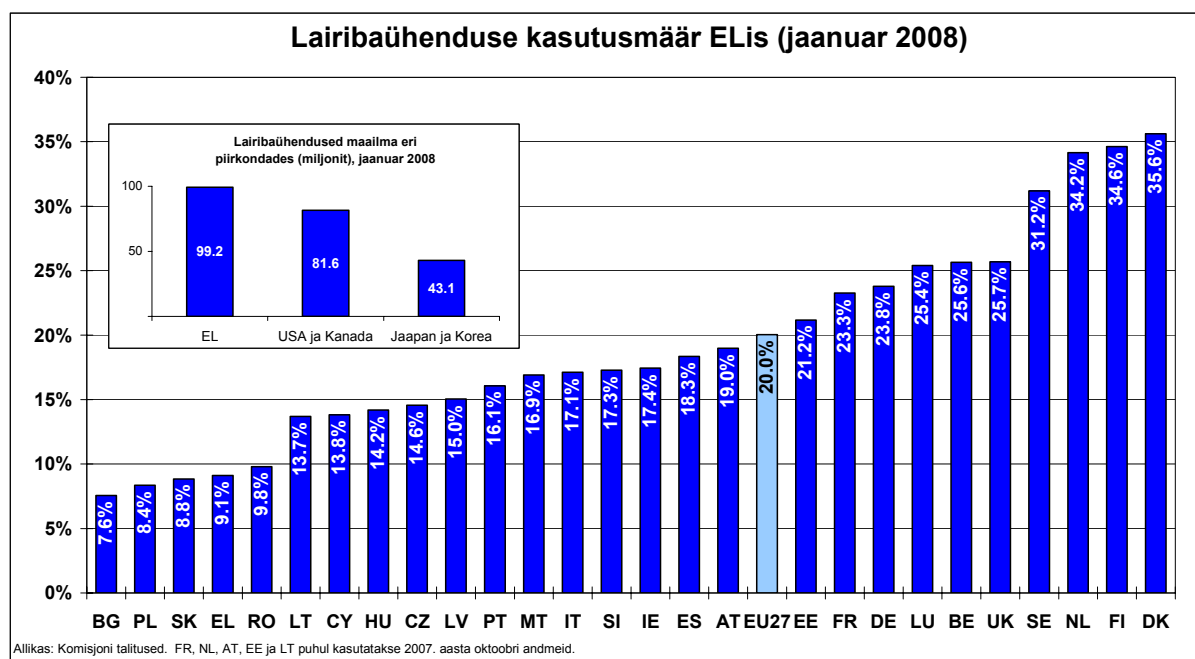
⁷ KOM(2007) 724, http://ec.europa.eu/internal_market/strategy/index_en.htm.

⁸ KOM(2006) 502, http://ec.europa.eu/enterprise/innovation/index_en.htm.

⁹ http://ec.europa.eu/consumers/rights/cons_acquis_en.htm.

Graafik

1.

Asjakohase poliitilise raamistiku väljatöötamisel on esmase tähtsusega jälgimise kvaliteet. Komisjon teeb ettepaneku kehtestada võrdlusalus liikmesriikide üldist tulemuslikkust kajastavate tegurite (nt praegune kasutuselevõtt, kiirus, maapiirkondade hõlmatus, hinnasobivus, uuenduslikkus ja muud sotsiaal-majanduslikud tegurid) mõõtmisel. Komisjon töötab koostöös liikmesriikidega välja lairiba jõudlusindeksi, mille abil võrreldakse lairibaühenduse arengut liikmesriikides.

Järgmise põlvkonna võrkudesse ei investeerita Euroopas nii kiiresti kui vaja. Seepärast võtab komisjon 2008. aastal vastu määruse, milles täpsustatakse järgmise põlvkonna ühendust käsitlevad õigusnormid. Lisaks püsiliiniga infrastruktuurile areneb alternatiivse infrastruktuurina kiiresti traadita võrk, ja seda eelkõige, kuid mitte ainult maapiirkondades. Digitaalset dividendi käsitlevas teatises¹⁰ kutsuti üles eraldama teatavaid sagedusalasid, et võimaldada kõrglahutusega ringhäälingu, mobiiltelevisiooni ja traadita lairiba tasakaalustatud kasutuselevõttu.

Kuna Interneti protokoll (IP) on praegu teenuste, rakenduste ja sisu pakkumise peamine vahend, tuleb rakendada selle uus ja võimsam versioon IPv6. Sellega laiendatakse märkimisväärselt olemasolevate IP aadresside arvu ja võimaldatakse võtta kasutusele traadita tehnoloogial põhinevaid uusi rakendusi, laiendades sedasi lairiba ühenduvust, et hõlmata uusi mobiilsidevahendeid, mida saab kasutada kõikjal. Raadiosageduslike tuvastusseadmete (RFID) ja toodetesse integreeritud andurtehnoloogiate põhjal luuakse automatiseeritud telemeetriasüsteemid ja laiendatakse Interneti kasutusala nn „asjade Internetile”.

Pidades silmas pikemaajalist perspektiivi, teeb komisjon ettevalmistusi kõnealuse tulevase „asjade Interneti” rakendamiseks, eelkõige RFID, Interneti haldamise ja võrgu terviklikkuse valdkondades¹¹. Komisjon esitab 2008. aastal soovitusel RFID kohta, et tagada õiguskindlus

¹⁰ KOM(2007) 700, http://ec.europa.eu/information_society/policy/radio_spectrum/index_en.htm.

¹¹ Vt http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommm/tomorrow/index_en.htm.

ning lahendada eraelu puutumatuse ja turvalisusega seotud probleeme. Selleks et koondada tulevikku suunatud meetmed ja lihtsustada sidusat poliitikat, millega valmistada infoühiskonda ette tuleviku Internetiks, esitab komisjon 2008. aastal tuleviku võrkusid ja Internetti käsitleva teatise.

Meetmed 2008. aastal:

- Töötada välja lairiba jõudlusindeks ja kutsuda liikmesriike üles seadma riiklikud eesmärgid kiire Interneti-ühenduse osas, et saavutada 2010. aastaks ELi elanikkonna seas lairibaühenduse kasutusmääraks 30 %.
- Valmistada infoühiskonda ette tulevaseks Interneti-põhiseks majanduseks, esitades tuleviku võrkusid ja Internetti käsitleva teatise.
- Lihtsustada üleminekut uutele võrkudele, esitades soovitusel järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude kohta.
- Edendada „asjade Interneti” rakendamist, esitades RFID rakendamist käsitleva soovitusel, milles keskendutakse eraelu puutumatuse ja turvalisusega seotud küsimustele.
- Esitada meetmed, mille abil tagada oluliste sidevõrkude ja teabeinfrastruktuuri (nt Internet) töökindlus ning teenuste osutamise järjepidevus.
- Esitada meetmed, mille abil lihtsustada üleminekut IPv6-le.

4. TÕELISELT ÜHTSE TURU SUUNAS – IKT PANUS

Algatuse i2010 peamisi eesmärgi on viia lõpule infoühiskonna ja meedia ühtse turu loomine. Hiljuti on selles valdkonnas astunud olulisi samme, sealhulgas võeti vastu komisjoni ettepanek telekommunikatsiooni eeskirjade reformimiseks ja käivitati Interneti-põhise infosu algatus.

ELi õiguslikul raamistikul on olnud üldiselt positiivne mõju Euroopa elektroonilise side turgudele, kuid regulatiivne lähenemisviis ei ole olnud piisavalt ühtne. Õigusaktide killustatus 27 liikmesriigi puhul, sealhulgas meetmete erinev rakendamine, võib tõsiselt pidurdada ühtse turu arengut ja takistada üleeuroopaliste teenuste arendamist.

Elektroonilist sidet reguleeriva raamistiku reformi¹² raames on komisjon esitanud ettepanekud, et tagada suurem ühtsus. Komisjon tegi ettepaneku asutada Euroopa Elektroonilise Side Turu Amet (EECMA), mis toetub riiklike reguleerivate asutuste eksperdi hinnangule. See lihtsustab ka spektri koordineeritud kasutamist kõigis liikmesriikides. Selleks et saada suuremat kasu ühtsest mobiilsideturust ning soodustada üleeuroopaliste mobiilsideteenuste arendamist ja mastaabisäästu kasutamist, soodustatakse spektrireformi raames kauplemist spektriga ELi turul ning teenuste ja tehnoloogia neutraalsust.

Ühtse turu ülevaates¹³ rõhutati IKT potentsiaali ühtse turu avamisel, mis on kasulik kodanikele, ettevõtjatele ja ametiasutustele. Teadmiste ja uuenduslike algatuste vaba liikumist

¹² http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecommtomorrow/index_en.htm.

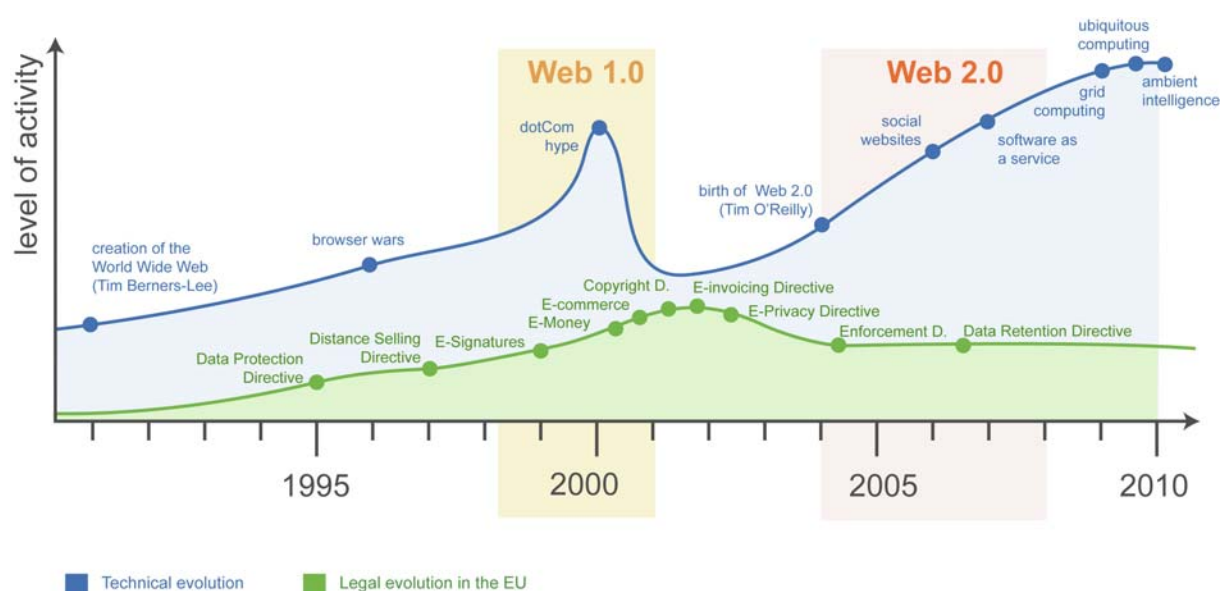
¹³ KOM(2007) 724.

tuleks hakata käsitama ühtse turu „viienda vabadusena”. EL peaks parandama innovatsiooni raamtingimusi, eelkõige infoühiskonna puhul, kiirendades koostalusstandardite kehtestamist ja liikudes spektri ühise haldamise suunas. Komisjon on teinud tööd IKT standardimise parandamisel ja esitab selle kohta 2008. aasta lõpus ettepaneku.

ELi selge prioriteet on kaotada olulised lõhed ühtsel turul, eelkõige teenuste valdkonnas, ja selleks tuleb lihtsustada menetlusi, vähendada halduskoormust ja soodustada piiriülest turule juurdepääsu eelkõige riigihangete valdkonnas. Rakendused hõlmavad üleeuroopaliste e-valitsusteenuste koostaluslikku pakkumist ja elektrooniliste allkirjade piiriülest tunnustamist.

Infoühiskonda reguleeriv õiguslik raamistik ja õigusaktide killustatud rakendamine liikmesriikides võib muuta keeruliseks IKT potentsiaali täieliku kasutamise Euroopa tasandil ja suurendada tõkkeid piiriülesel Interneti-kaubandusel. On vaja tegeleda kattuvate sätete, lõhede ja ebaühtlase rakendamisega seotud probleemidega ning pidada sammu tehnoloogiliste muutustega (vt allpool graafik 2), et tagada „e-siseturu” tõhus toimimine. Näiteks tegeleb 2008. ja 2009. aastal e-arvetega eksperdirühm, kes määratleb regulatiivsed puudused ja e-arvete kasutamisega seotud nõuded ning esitab 2009. aasta lõpuks komisjonile ettepaneku kehtestada raamistik e-arvete täielikuks tunnustamiseks piiriüleste tehingute puhul.

Graafik 2. Õigusliku ja tehnilise keskkonna areng

Allikas: DLA Piper, 2007

Meetmed:

- Toetada e-sidet reguleeriva raamistiku vastuvõtmist ja eelkõige Euroopa Elektroonilise Side Turu Ameti asutamist.
- Muuta spektri haldamine tõhusamaks, lihtsustades üleeuroopalise spektri ühtlustamist ja spektriga kauplemist.
- Arendada üleeuroopalisi avalikke teenuseid, viies läbi laiaulatuslikke katseprojekte IKT poliitika toetusprogrammi raames.
- Esitada ettepanekud ELi IKT standardimissüsteemi parandamiseks.

- Võtta vastu tegevuskava elektrooniliste allkirjade ja e-autentimise täiendavaks edendamiseks.
- Rakendada Euroopa elektrooniliste arvete raamistik.

5. KONKURENTSIVÕIME SUURENDAMINE INNOVATSIOONI JA TEADUSTEGEVUSE TEEL

Teadustegevus ja innovatsioon on ELi majandusreformide oluline prioriteet. Kuigi 22 liikmesriiki 27st on määratlenud kõnealused valdkonnad peamiste väljakutsetena oma riiklikes reformikavades ning kavandanud üle 14 % struktuurifondide investeeringutest aastatel 2007–2013 teadusuuringuteks ja tehnoloogiaarenduseks ning innovatsiooniks, jääb siiski saavutamata eesmärk eraldada 2010. aastaks teadustegevuseks 3 % SKPst¹⁴.

EL kulutab IKT teadus- ja arendustegevusele ligikaudu poole vähem kui Ameerika Ühendriigid ja on spetsialiseerunud allsektoritele, kus teadustegevuse maht on väiksem. Enamikus arenenud riikides hõlmab IKT ligikaudu 30 % kogu teadustegevusest ning lõhe ELi ja tema peamiste konkurentide jõupingutuste vahel kahjustab ELi võimalusi olla tulevikus infoühiskonna uuendamisel juhtival kohal.

Investeeringute suurendamiseks on EL kavandanud IKT suurima punktina seitsmenda raamprogrammi raames. EL on samuti rajanud teed avaliku ja erasektori partnerlusprojektidele ning käivitanud ühised tehnoloogiaalgatused ARTEMIS (manussüsteemid) ja ENIAC (nanoelektronika). Koostatud on ühised riiklikud kavad, et suurendada liikmesriikide ning tööstusringkondade investeeringuid teadus- ja arendustegevusse.

Lisaks võetakse innovatsiooni soodustamiseks täiendavaid nõudluspoolseid meetmeid, nt juhtivate turgude algatus¹⁵. Algatusega keskendutakse suure potentsiaaliga turgudele Euroopas ja toetatakse teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni rahastamisele, uuenduslastele riigihangetele, õigusaktidele ning liikmesriikide ja sidusrühmade vahelisele koostööle ja partnerlusele.

Uuenduslasteid riigihankeid korraldatakse ELis vähe. See hõlmab eelkõige teadus- ja arendustegevuse riigihanget, et oluliselt parandada avalike teenuste kvaliteeti ning samas luua Euroopa äriühingutele võimalusi rahvusvahelise juhtpositsiooni saavutamiseks uutel turgudel ja edendada tarbijasõbralikke standardeid.

¹⁴ KOM(2007) 803.

¹⁵ KOM(2007) 860, <http://ec.europa.eu/enterprise/leadmarket/leadmarket.htm>.

Euroopa tehnoloogiaplatvormid on aidanud strateegiliselt koordineerida Euroopa teadustegevust ning arendada üleeuroopalisi, riiklikke ja piirkondlikke uurimis- ja innovatsiooniprogramme ning poliitikat, kuid kõnealused platvormid peaksid üksteist rohkem täiendama.

E-tervis on hea näide sellest, kuidas IKT uuendamine aitab kaasa Euroopa poliitiliste eesmärkide saavutamisele¹⁶. IKT saab samuti aidata kaasa ELi püüdlustele võidelda kliimamuutuste vastu ja suurendada energiatõhusust. Kõigepealt saab IKT sektoris endas „luua korra majja”, parandades energiatõhusust koostisosade, süsteemide ja rakenduste tasandil. Näiteks võib sõltuvalt rakendusest saavutada andmekeskuste puhul 20–70 % energiasäästu. Kuid laiemalt võib IKT abil parandada energiatõhusust kogu majanduses, võimaldades „dematerialiseerimise” teel luua uusi ärimudeleid ning parandades protsesside ja tegevuste jälgimist ning kontrolli. Esmalt käsitleb komisjon IKT-d vahendina, millega parandada energiatõhusust.

E-tervise juhtiva turu algatus. Vananeva elanikkonnaga ühiskond koos krooniliste haiguste järsu suurenemise ja kasvava nõudlusega parema tervishoiu järele viib tervishoiukulude hüppelise suurenemiseni. IKT-l on keskne roll tervishoiusüsteemide ümberkujundamisel ning Euroopa on oluliselt investeerinud tervishoiurakenduste väljatöötamiseks suunatud teadus- ja arendustegevusse. Prognooside kohaselt suureneb turumaht 2020. aastaks 43 % võrra ehk 30 miljardi euron, võrreldes 21 miljardi euroga EL 15 riikides 2006. aastal. Kuid e-tervise süsteemid eri liikmesriikides ei ole omavahel kooskõlas. E-tervise juhtiva turu algatuse eesmärk on seega arendada uuenduslikke e-tervise tehnoloogiaid Euroopa turul ja vähendada tervishoiusüsteemide killustatust eri liikmesriikide vahel.

Pärast kuuenda raamprogrammi hindamist¹⁷ käivitab komisjon 2009. aastal mitmed algatused, mille eesmärk on tagada Euroopa jätkuv juhtpositsioon IKT arendamisel, et ajakohastada avaliku sektori toimimist, parandada selle kvaliteeti ja tõhusust ning rakendada majanduse ja ühiskonna arenguks vajalikke tehnoloogiaid. See protsess käivitatakse teatisega, milles käsitletakse IKT teadustegevust ja innovatsiooni 2009. aastal ning määratletakse ettevalmistavad meetmed seitsmendas raamprogrammis ja konkurentsivõime ja uuendustegevuse raamprogrammis (CIP).

Täiendavalt suurendatakse IKT panust Lissaboni eesmärkide saavutamisel, arendades infrastruktuuri (nt GEANT ja Grids), mille abil saab arendada uusi teadusuuringute keskkondi ning suurendada teadustegevuse tootlikkust ja kvaliteeti. Kõnealune infrastruktuur ühendab teadlasi kõigist suure ribalaiusega ja andmetöötlemisvõimsusega valdkondadest, kõrvaldab geograafilised piirangud ning lihtsustab hajutatud koostööd, luues sedasi sünergiat eri uurimisrühmade vahel ja suurendades nende potentsiaali tegeleda keerulisemate väljakutsetega.

Meetmed:

- Käivitada ühised tehnoloogiaalgatused, mis on esimesed tõeliselt üleeuroopalised avaliku ja erasektori partnerlusprojektid teadustegevuse valdkonnas.
- Arendada Euroopa tehnoloogiaplatvorme, soodustades eelkõige omavahelist tihedamat koostööd.

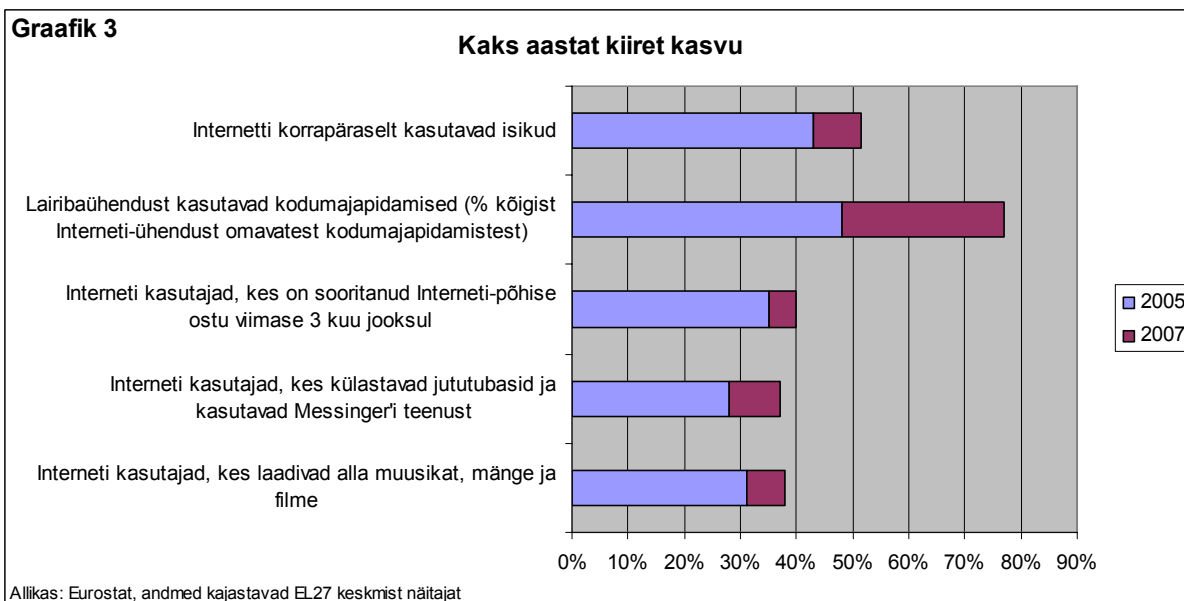
¹⁶ KOM(2007) 860.

¹⁷ Sõltumatu toimikond, mille eesistuja on Esko Aho, avaldab oma aruande 2008. aasta keskel.

- Rakendada e-tervise juhtiva turu algatus: e-tervise innovatsiooni hindamise kaardid; soovitus e-tervise koostalitlusvõime kohta; standardite kehtestamine ja sertifitseerimise küsimused; õiguskindlust parandavad meetmed.
- Edendada avaliku sektori osa innovatsiooni olulise sisseostjana.
- Anda välja teatis IKT ja energia tõhususe kohta.
- Käivitada protsess, mille abil tagada Euroopa juhtpositsioon IKT arendamisel, esitades IKT teadustegevust ja innovatsiooni käsitleva teatise.
- Edendada e-infrastruktuuri osa muutuvast ja ülemaailmses teadusuuringute keskkonnas.

6. VAJADUS ARENDADA DIGITAALSE KESKKONNA KASUTAJATELE SUUNATUD PIKAAJALIST POLIITIKAKAVA

Internet on muutunud igapäevaelu osaks: 2007. aastal kasutas iga teine eurooplane korrapäraselt Interneti ja ligikaudu 80 % Interneti kasutavatest kodumajapidamistest on juba läinud üle sissehelistamisühendusele lairibaühendusele, kusjuures kasutajad võtavad järjest enam omaks uusi rakendusi.

Sellest hoolimata ei kasuta ligikaudu 40 % eurooplastest üldse Interneti ja 46 %-l Euroopa kodumajapidamistest ei ole Interneti-ühendust.

Komisjon teeb järk-järgult pingutusi, et muuta infoühiskond kättesaadavaks kõigile eurooplastele. E-kaasatuse algatusega nähakse ette strateegiline raamistik, et soodustada tõrjutuse ohus olevate elanikkonnarühmade tõhusat osalemist ja parandada IKT kasutamise teel elukvaliteeti. Kõnealust küsimust käsitletakse ka i2010 juhtalgatustes, nt intelligentse auto algatus, mis on muutunud eraldiseisvaks poliitikavaldkonnaks.

Elektroonilise side õigusliku raamistiku reformiga tugevdatakse kasutajaõigusi telekommunikatsioonisektoris, võimaldades tarbijatel teha lihtsamini teadlikke otsuseid toodete ostmisel ja teenusepakujate valikul. Parandatakse juurdepääsu „112”

hädaabiteenistustele ja võimaldatakse puudega kasutajatele paremat juurdepääsu teenustele. Tugevdatakse ka eraelu puutumatuse ja turvalisusega seotud sätteid. Kooskõlas võetud kohustustega esitab komisjon 2008. aastal aruande universaalteenuse osutamise kohustuste täitmise kohta, võttes arvesse sotsiaalsed, majanduslikku ja tehnoloogia arengut.

E-kaubandus ei arene nii kiiresti kui muud Interneti-valdkonnad. Toodete ja teenuste keerukuse ning mitmekesisuse tõttu on tarbijatel raske hinnata turul pakutava kvaliteeti, kusjuures usalduse ja turvalisuse puudumine või tajutav puutumine uute tehnoloogiate ning teenuste kasutamisel võib kõnealuste tehnoloogiate või teenuste kasutuselevõttu takistada. Kasutajate õiguste ja kohustuste määratlemine on esimene prioriteet, millega tegeletakse 2008. aastal. Oluline on ka suurendada tarbijate usaldust Interneti-põhise keskkonna vastu. ELi tarbijaõiguse praeguse läbivaatamise käigus tegeletakse kõnealuste küsimustega, eelkõige ühtlustades ja parandades kasutajate õigusi ja kohustusi¹⁸. Sellega seoses esitab komisjon ettepaneku, mille eesmärk on tarbijaid käsitleva õigusliku raamistiku lihtsustamise ja parandamise teel suurendada usaldust piiriüleste tehingute (sealhulgas Interneti-põhised tehingud) vastu.

Interneti-põhise infosisu, eelkõige kasutaja loodud infosisu, märkimisväärne suurenemine on peamiselt tingitud uutest ärimudelitest, mille puhul järjest enam kasutatakse Interneti-põhist reklaami. Autoriõiguse kaitse tagamine on liikmesriikide ja komisjoni jaoks jätkuvalt oluline väljakutse. Interneti-põhise infosisu platvormi¹⁹ käivitamine võimaldab foorumit kõnealuste küsimuste arutamiseks. Autoriõiguse kaitse tagamiseks avalikustatavate isikuandmete küsimuses on Euroopa Kohus²⁰ rõhutanud vajadust leida tasakaal intellektuaalse omandi põhiõiguste ja isikuandmete kaitse vahel.

Sotsiaalsete suhete või osaleva veebi valdkond on viimase nelja aasta jooksul kiiresti kasvanud ning muutunud eurooplaste jaoks üheks populaarsemaks Interneti-põhiseks rakenduseks, pärast e-maili ja Interneti-põhist otsingut. 24 % Euroopa kodanikest osales 2007. aastal Interneti-põhistes foorumites (2006. aastal 18 %), kusjuures enam osalesid noorema põlvkonna kasutajad. E-osaluse algatuse raames käsitatakse Internetti vahendina, mille kaudu edastada poliitilised sõnumid kodanikele. Suuremat osalemist hõlmavate Interneti kasutusviisidega kaasnevad ka uued väljakutsed. Järjest rohkem kasutajaid väljendab muret infosisu kvaliteedi, teabe täpsuse, teabe puutumatuse terviklikkuse ja alaealiste kaitse küsimustes. Need kasutajad, kes reklaamivad, levitavad infosisu ja saavad sedasi tulu kasutaja loodud sisuplatvormide kaudu, seisavad silmitsi probleemiga, kuidas võidelda autoriõigusega kaitstud infosisu omavolilise kasutamise vastu. Nende väljakutsetega tegeletakse täiendavalt 2008. aastal.

Meetmed:

- Esitada universaalteenuse osutamise kohustusi käsitlev aruanne.
- Rakendada e-kaasatuse algatus: ettepanek e-juurdepääsu käsitleva õigusakti kohta; intelligentse elukeskkonna (Ambient Assisted Living) juhtalgatus, et vastata elanikkonna vananemisega seotud väljakutsetele; digitaalse kirjaoskuse poliitika läbivaatamine; e-kaasatuse tippkohtumine.

¹⁸ KOM(2006) 744, lk. 1, http://ec.europa.eu/consumers/rights/cons_acquis_en.htm.

¹⁹ KOM(2007) 724.

²⁰ Kohtuasi C-275/06.

- Avaldada juhend, milles selgitatakse kasutajate õigusi ja kohustusi digitaalses keskkonnas.
- Käivitada ühenduse tarbijaõigustiku läbivaatamise järgmine etapp – tarbijate lepingulisi õigusi käsitlev raamdirektiiv.
- Käivitada programm „Safer Internet 2009–2013”, et kaitsta alaealisi ja võidelda ebaseadusliku infosisu vastu.
- Lahendada eraelu puutumatuse ja turvalisusega seotud ülesanded, mis kaasnevad tuleviku infoühiskonna uute ühtlustuvate teenustega.
- Käivitada Interneti-põhise infosisu platvorm.
- Tegeleda tarbija digitaalõiguste haldamise süsteemide (DRM) koostalitlusvõime ja läbipaistvusega seotud küsimustega, esitades Interneti-põhist infosisu käsitleva soovitus.

7. KOKKUVÕTE

Käesolevas teatises kinnitatakse infoühiskonna ja meediapoliitika olulist panust Lissaboni eesmärkide saavutamisel. Selles kinnitatakse ka algatuse i2010 kehtivust Euroopa infoühiskonna ja meediapoliitika raamistikuna. Teatises esitatakse konkreetsete ettepanekud algatuse i2010 läbivaatamiseks, et soodustada konkurentsivõimet ja IKT kasutuselevõttu Euroopas. Aastatel 2008–2009 koostab komisjon infoühiskonna ja meediapoliitika pikaajalise kava ning esitab hinnangu IKT üldise panuse kohta Euroopa majandustegevusse²¹. Esmase tähtsusega on arendada Euroopa poliitikat, millega suurendatakse juhtivate riikide konkurentsivõimet ja piiratakse IKT-lõhet arenenud ja vähem arenenud riikide vahel, vähendades sedasi killustatust eri liikmesriikide vahel.

²¹ Hindamisel toetutakse käimasolevale analüüsile ja konsultatsioonidele järgmistes valdkondades: IKT majanduslik ja sotsiaalne mõju, sealhulgas mõju tööhõivele; infoühiskonna ühtse turu õiguslikud ja majanduslikud aspektid; uute võrkude ja Interneti poliitika tulevikuvajadused, eraelu puutumatuse ja turvalisusega seotud küsimused ühtses tuleviku infoühiskonnas; kasutajate loodud infosisu; IKT pikaajaline roll jätkusuutlikus arengus; ja infoühiskonna arendamine kõigi jaoks, sealhulgas regionaalpoliitika, http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/studies/index_en.htm.